

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas sayısı:1980/66

Karar sayısı:1981/2

Karar günü:15.1.1931

Resmi Gazete tarih/sayı:25.4.1981/17321

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Beyşehir Sulh Ceza Mahkemesi.

İTİRAZIN KONUSU: Türk Ceza Yasasının 12.6.1979 günlü, 2248 sayılı Yasayla değişik 536. maddesinin, Anayasanın 132. maddesine aykırı olduğu öne sürülerek maddenin tümünün iptaline karar verilmesi isteminden ibarettir.

I- O L A Y :

Beyşehir ilçesinde, Özdilek caddesi üzerindeki elektrik direklerine 23.10.1979 günü, saat 19.15 sıralarında (Türk İslâm medeniyetini biz kuracağız, inanıyoruz - Ülkücüler) yazılı afişleri yapıştırmakta iken yakalanan sanıklar hakkında, Türk Ceza Yasasının 2248 sayılı Yasayla değişik 536/1-6 ve 55/3. maddeleri uyarınca kamu davası açılmıştır.

Yargılama sırasında sanıklar, sözü geçen 536. maddenin Anayasaya aykırı olduğunu öne sürmüşler, davaya bakmakta olan Mahkeme de bu savı ciddî görerek, maddenin iptal edilmesi için Anayasa Mahkemesine başvurmaya karar vermiştir.

III- METİNLER:

I- Türk Ceza Yasasının 12.6.1979 günlü, 2248 sayılı Yasa ile değişik, itiraz konusu 536. maddesi şöyledir:

"MADDE 536- Her kim, "belediyeler, köy ihtiyar kurulları veya yasalarla yetkili kılınmış diğer makamlarca önceden ayrılmış ya da oturlan yerler dışında, o yerin en büyük mülkiye amirine yapılacak bir başvuru üzerine ayrılan yerlere, izin almaksızın veya verilen izne aykırı biçimde, basılı olan veya olmayan, elle yapılmış veya yazılmış her türlü resim, yazı ve işaretler veya bunları içeren kâğıt, pano, pankart, bant ya da benzerlerini asar veya yapıştırırsa veya izne dayalı olsa bile bu yerleri boyar veya bu yerlere yazı yazar, resim ya da işaret yaparsa eylem başka bir suç oluştursa bile ayrıca altı aydan bir yıla kadar hafif hapis ve bin liradan aşağı olmamak üzere hafif para cezasına çarptırılır.

Bu eylemler yukarıdaki fıkra dışında kalan yerlerde veya kamuya ayrılmış veya kamuya açık veya herkes tarafından görülebilecek yerlerde veya her türlü taşıt araçları veya kamu hizmetlerine ait iletişim araçları veya kamu hizmetine ayrılmış veya özel kişi ve kuruluşlara ait işaret veya levhalar üzerinde işlenirse, eylem başka bir suçu oluştursa bile ayrıca bir yıldan iki yıla kadar hafif hapis ve ikibin liradan az olmamak üzere hafif para cezasına çarptırılır.

Yukarıdaki fıkralarda gösterilen eylemlerin derneklerin veya benzeri kuruluşların mensupları tarafından veya onların iştirakiyle yapıldığı sabit olduğu takdirde suçu işleyen veya suça bu suretle katılan dernek ve kuruluş mensuplarına sözü edilen fıkralardaki cezalar iki katı olarak hükmedilir. Şu kadar ki hafif hapis cezası iki yılı aşamaz.

Yukarıdaki fıkralardaki eylemleri küçüklere veya ceza ehliyeti olmayan kişilere işletenlere yukarıdaki fıkralar uyarınca verilecek cezalar yarısı kadar artırılır.

Yukarıdaki fıkralardaki eylemler, siyasal veya ideolojik olmayan amaçlarla işlenir ve içeriği bakımından bir suçu oluşturmaz a yukarıdaki fıkralarda yazılı cezalar onda birine kadar indirilebilir.

Birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralardaki suçlardan dolayı hükmolunacak cezalar ertelenemez ve bunların yerine 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkındaki Kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen ceza ve tedbirler uygulanamaz.

Bu maddede suç sayılan eylemlerin işlenmesinden dolayı sebebiyet verilen zararların tazminine ayrıca hükmolunur.

Görenek ve geleneklere göre asılacak kâğıt, pano, pankart, bant ya da benzerleri bu madde hükümleri dışındadır.

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkındaki Kanun hükümleri saklıdır."

2- Dayanılan Anayasa kuralı:

"MADDE 132- Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna, hukuka ve vicdanî kanaatlarına göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve tâlimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görölmekte olan bir dâva hakkında Yasama Meclislerinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz. Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez."

IV- İLK İNCELEME:

Anayasa Mahkemesi İttüzüğünün 15. maddesi uyarınca Şevket Müftügil, Ahmet H.Boyacıoğlu, Rüştü Aral, Ahmet Salih Çebi, Muammer Yazar, Âdil Esmer, Nihat O.Akçakayalıoğlu, Nahit Saçlıoğlu, Hüseyin Karamüstantikoğlu, Kenan Terzioğlu, Orhan Onar, Necdet Darıcıoğlu, İhsan N.Tanyıldız, Bülent Olçay ve Yekta Güngör Özden'in katılmalarıyla 6.11.1980 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında sınırlama konusu üzerinde durulmuştur:

İtirazcı Mahkeme, Türk Ceza Yasasının 12.6.1979 günlü, 2248 sayılı Yasayla değişik 536. maddesinin tümüyle iptal edilmesini istemektedir. Ancak, Anayasanın değişik 151. ve 22.4.1962 günlü, 44 sayılı Yasanın 27. maddelerine göre, mahkemelerin itiraz yoluna başvurma yetkileri, bakmakta oldukları davada uygulanacak yasa kuralları ile sınırlıdır.

Ceza Yargılamaları Yöntemi Yasasının 257/1. maddesi uyarınca, "hükmün mevzuu, duruşmanın neticesine göre iddianamede gösterilen fiilden ibaret" olacağından, davada uygulanacak kuralın saptanması için eylemin niteliğine bakmak gerekir.

İddianamede eylem; ".... Lise binası Önündeki direklere (Türk İslâm medeniyetini biz kuracağız inanıyoruz. Ülkücüler) yazılı afişler yapıştırmak" biçiminde nitelendirilmiştir.

Belirtilen bu eylem, Türk Ceza Yasasının değişik 536. maddesinin birinci fıkrasında nesnel öğeleri gösterilen suçu oluşturmaktadır. Sözü geçen madde tüm olarak incelendiğinde, suçun nesnel öğelerinin yalnız birinci fıkra da gösterildiği, öteki fıkralarda bu yönden birinci

fıkraya göndermede bulunulmakla yetinildiği görülmektedir. Şu halde, iptali istenen maddenin birinci fıkrası, bakılmakta olan davada ilk plânda uygulama alanına girmektedir.

Öte yandan, dava konusu suç, iddianamede belirtildiği gibi, "kamu hizmetlerine ait iletişim araçları"ndan olan elektrik direkleri üzerinde işlenmiş bulunduğundan, söz konusu maddenin ikinci fıkrası da davada uygulanacak demektir.

Bundan başka, davada, aynı maddenin altıncı fıkrası kuralı da, yukarıda değinilen "birinci ve ikinci" fıkralar açısından uygulama durumuna girmektedir.

Belirtilen bu nedenlerle, sonuçta; "dosyada eksiklik bulunmadığından esasın incelenmesine, incelemenin Türk Ceza Yasası'nın değişik 536. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları ve altıncı fıkranın "birinci, ikinci" sözcükleri ile sınırlandırılarak yapılmasına, Nihat O.Akçakayalıoğlu'nun sınırlamaya yer olmadığı, Kenan Terzioğlu, Necdet Darıcıoğlu, İhsan N. Tanyıldız, Bülent Olçay ve Yekta Güngör Özden'in "altıncı fıkradaki sınırlamanın yalnız (ikinci) sözcüğü ile yapılması gerektiği" yolundaki karşıoylarıyla ve oyçokluğuyla" karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ:

İşin esasına ilişkin rapor, Mahkemenin gerekçeli kararı ve ekleri, itiraz konusu yasa kuralları ile Anayasaya aykırılık savına dayanak tutulan Anayasa kuralları, bunlarla ilgili yasama belgeleri ve öteki metinler okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Türk Ceza Yasasının değişik 536. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarının Anayasaya aykırılığı sorunu:

İtirazcı Mahkeme, anılan fıkraların, Anayasanın 132. maddesine aykırı olduğunu ileri sürerek iptallerini istemektedir. Ancak, Anayasa Mahkemesinin, benzer nitelikteki bir itiraz dolayısıyla verdiği 15.1.1981 günlü, Esas: 1980/68, Karar: 1981/3 sayılı Kararında ayrıntılı biçimde belirtildiği üzere, Türk Ceza Yasasının değişik 536. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarının Anayasaya aykırı bir yanı yoktur. O kararda gösterilen gerekçeler bu başvuru yönünden de geçerli olup, bunların burada yinelenmesine gerek görülmemiştir.

Sözü geçen kararda beliren sonuç, Anayasanın ayrıntısız her kuralı gözönünde bulundurularak alınmışsa da, şimdi incelenmekte olan başvuruda, soruna, yerel Mahkemenin itirazına dayanak yaptığı Anayasanın 132. maddesi açısından ayrıca yaklaşılsa:

İtiraz konusu fıkraların, hâkimlerin, "Anayasaya, kanuna, hukuka ve vicdanî kanaatlarına göre hüküm" vermelerini buyuran 132. madde kuralına da uygun olduğu görülmektedir.

B- Türk Ceza Yasasının değişik 536. maddesinin altıncı fıkrası kuralının ilk inceleme kararında belirtilen sınır içerisinde Anayasaya aykırılığı sorunu:

İlk inceleme kararında, itiraz konusu altıncı fıkra kuralının, fıkroda geçen "birinci" ve "ikinci" sözcükleriyle sınırlı olarak incelenmesi kararlaştırılmıştır. Belirtilen bu sınır içerisinde, Anayasa Mahkemesinin benzer nitelikte ve çok sayıdaki itirazlar dolayısıyla yaptığı incelemeler sonunda verdiği kararlarda (örneğin, 29.4.1980 günlü, Esas: 1979/37, Karar: 1980/26 sayılı Karar, Resmî Gazete gün: 23.8.1980, Sayı: 17084) ayrıntılı biçimde açıklandığı üzere, itiraz konusu altıncı fıkra kuralının da, maddenin birinci ve ikinci fıkraları açısından Anayasaya aykırı bir yanı yoktur. O kararlarda gösterilen ve bu başvuru yönünden de geçerli olan. gerekçelerin burada yinelenmesine gerek görülmemiştir.

Esas sayısı:1980/66

Karar sayısı:1981/2

Sonuç olarak, bu itirazın da, Anayasa Mahkemesinin önceki kararlarında gösterilen gerekçelerle reddedilmesine karar verilmelidir.

IV- SONUÇ :

6.11.1980 günlü ilk inceleme kararı uyarınca sınırlandırılarak ele alınan, Türk Ceza Yasasının 2248 sayılı Yasayla değişik 536. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında ve altıncı fıkradaki "Birinci ve ikinci" sözcüğü ile açıklanan hükümde Anayasaya aykırılık bulunmadığına ve itirazın reddine,

15.1.1981 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Şevket Müftügil

Başkanvekili
Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye
Ahmet Salih Çebi

Üye
Muammer Turan

Üye
Ahmet Zeyneloğlu

Üye
Hakkı Müderrisoğlu

Üye
Nihat O. Akçakayalıoğlu

Üye
Nahit Saçlıoğlu

Üye
Hüseyin Karamüstantikoğlu

Üye
Kenan Terzioğlu

Üye
Orhan Onar

Üye
Necdet Darıcıoğlu

Üye
İhsan N. Tanyıldız

Üye
Yılmaz Aliefendioğlu

Üye
Yekta Güngör Özden

Karşıoy yazısı

Aynı doğrultudaki sınırlama kararlarıyla ilgili karşıoy yazılarında da belirtildiği gibi, işin esasına ilişkin incelemenin Türk Ceza Yasasının 12.6.1979 günlü, 2248 sayılı Yasayla değişik 536.maddesinin altıncı fıkrası yönünden sınırlandırılmasında, bu fıkranın kapsam ve niteliği üzerinde durulması gerekmektedir .

Türk Ceza Yasasının 536.Maddesinin altıncı fıkrası hükmünün, aynı maddenin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarına göre ceza tayin edildikten sonra uygulama alanına girdiğinde kuşku yoktur. Böyle olunca, sınırlama yapılırken, altıncı fıkra hükmünün, bakılmakta olan davada, 536. maddenin birinciden dördüncüye kadarki fıkralarından hangisine göre tayin edilecek ceza yönünden uygulanabileceğinin saptanması zorunlu bulunmaktadır .

Esas sayısı:1980/66

Karar sayısı:1981/2

Her ne kadar maddenin birinci fıkrası, daha sonraki fıkralarda yer alan suçların maddî öğelerini de içermekte ise de, olayda, sanıklara verilebilecek ceza yalnızca ikinci fıkroda gösterilen cezalardan oluşacağı cihetle, altıncı fıkra yönünden yapılacak incelemenin, koşulları kesinlikle gerçekleştiğinde ceza tayinine esas alınacak ikinci fıkra ile sınırlı tutulmasında yasal sorunluluk vardır.

Gerçekten, altıncı fıkra ile ilişkin inceleme birinci fıkrayı da kapsayacak genişlikte tutulacak olursa, verilecek karar, olayda ceza tayini yönünden uygulanması söz konusu olmayan birinci fıkrayı da etkileyecektir. Bu durumun, Anayasanın değişik 151. ve 22.4.1962 günlü, 44 sayılı Yasanın 27.caddeleri hükümleriyle bağdaştırılması kanımızca olanaksızdır .

Yukarıda açıklanan nedenlerle,"ilk inceleme" sonunda verilen karara katılamıyoruz.

Üye
Kenan Terzioğlu

Üye
Necdet Darıcıoğlu

Üye
İhsan N. Tanyıldız

Üye
Yekta Güngör Özden